Qorti Civili
(Sezzjoni tal-Familja)

Onor. Imhallef Robert G. Mangion, LL.D.
Dip.Tax (MIT), P.G.Dip. Mediation (Melit.)

Illum 28 ta' Frar 2017

Citazzjoni Nru. 1 / 05RGM

Kawza fil-lista: 11

X Y personalment u bhala kuratrici 'ad litem' ta' uliedha minuri R Y, L Y u P Y
vs
A Y

Il-Qorti,

Rat ic-citazzjoni pprezentata mill-attrici li permezz taghha ppremettiet u talbet is-segwenti:-

Peress illi l-attrici X Y u l-konvenut A Y zzewgu fid-29 ta' Lulju1990;

U peress illi miz-zwieg ta' bejn il-kontendenti twieldu tlett itfal, u cioe` R ta' tnax-il (12) sena, L ta' disa' (9) snin u P ta' sitt (6) snin;

U peress illi l-imsemmi A Y rrenda ruhu hati kontra l-attrici martu ta' sevizzi, eccessi, minacci, theddid u ingurji gravi, b'mod li rrenda mpossibbli l-hajja konjugali ta' bejniethom;

U peress illi l-attrici giet awtorizzata tipprocedi ghas-separazzjoni personali permezz ta' digriet tal-Qorti Civlli (Sezzjoni tal-Familja);

Ghaldaqstant, jghid il-konvenut ghaliex din l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex:

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-konjugi Y minhabba sevizzi, eccessi, minacci, theddid u ingurji gravi, li l-imsemmi A Y ikkommetta fuq martu;

2. Tafda l-kura u l-kustodja tat-tfal minuri R, L u P f' idejn l-attrici;

3. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attrici ghaliha personalment u / jew ghall-imsemmija tfal minuri dik ir-retta alimentarja li din l-Onorabbli Qorti joghgobha tiffissa skont il-bzonnijiet ta' l-attrici u l-mezzi ta' zewgha;

4. Ixxolji l-komunjoni ta' l-akkwisti ta' bejn il-partijiet u tillikwida u taqsam l-istess komunjoni f'zewg porzjonijiet li jigu assenjati wahda lill-attrici u l-ohra lill-konvenut, billi tikkonsidra t-tortijiet kommessi rnill-konvenut b' konsegwenza ta' liema z-zwieg tkisser irrimedjabilment occorrendo billi jigi nominat perit, nutar biex jircievi l-att opportun u kuratur biex jirraprezenta l-kontumaci fuq l-istess att;

5. Tikkundanna lill-konvenut jirritorna lill-attrici l-assi parafernali kollha taghha;

6. Tordna l-izgumbrament tal-konvenut mid-dar matrimonjali u cioe' 'Memories', Triq Vincenz Saliba, Birkirkara u konsegwentement tawtorizza lill-attrici tghix f' din id-dar matrimonjali flimkien mat-tfal minuri;

7. Tapplika kontra l-konvenut is-sanzjonijiet kontemplati fid-dispozizzjonijiet ta' l-Artikoli 48 u 51 tal-Kodici Civili;

Bl-ispejjez kontra l-konvenut li hu minn issa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut li taqra kif gej:-

1. Li ghandha tigi pronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti, u dan unikament minhabba l-adulterju kontinwat u ripetut tal-istess X Y, barra eccessi sevizji u ingurji gravi da parti taghha lejn il-konvenut.

2. Illi l-kura u l-kustodja tal-minuri ghandha tigi fdata f' idejh minhabba l-hajja sregolata tal-attrici u minhabba li mhix idonea biex tiehu hsieb il-minuri , u mhux fl-interess tal-minuri li jibqghu maghha anke l-bniet li llum jinsabu maghha.

3. Illi l-attrici ddekadiet mid-dritt ta' manteniment u dwar il-minuri l-esponenti ghandu dritt li jmantnihom hu f' daru.

4. Illi l-attrici ghandha titlef kull sehem mill-komunjoni tal-akkwisti u dan minhabba li dak li hemm hu frott tax-xoghol kbir tal-konvenut filwaqt li l-attrici kienet minn dejjem tghix hajja sregolata.

5. Illi l-attrici m'ghandha xejn parafernali.

6. Illi kienet l-attrici li harbet ma' haddiehor u telqet id-dar konjugali, u d-dar ghandha tibqa' ghand l-konvenut.

7. Illi s-sanzjonijiet taht l-Artiklu 48 ghandhom jigu applikati unikament kontra l-istess attrici.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat l-affidavit tal-attrici u ta' ommha Silvia Zammit, ir-rapport ta' Denise Portelli, Social Worker mal-Agenzija Appogg, ir-rapport tal-Avukat tat-Tfal Dottor Tatiane Cassar; ir-rapport ta' Josette Camilleri, Social Worker, l-affidavit tal-attrici; l-affidavit ulterjuri taghha; in-nota tal-attrici tal-5 ta' Mejju 2008, fejn elenkat l-assi tal-komunjoni tal-akkwisti; x-xhieda tal-konvenut ; id-digriet tat-8 ta' Jannar 2009 dwar il-manteniment dovut mill-missier ghall-minuri L u P; l-affidavit tal-konvenut u l-affidavit ulterjuri tieghu; il-kontroezami ta' R Y, ix-xhieda ta' Donna Y; id-digriet tat-3 ta' Jannar 2011 fejn il-Qorti ordnat li l-konvenut ihallas bhala manteniment ghat-tfal minuri s-somma ta' Euro 120 fix-xahar ghal kull wild minuri; ix-xhieda ta' Lorraine Said u Mario Xuereb; id-digriet tad-19 ta' April 2011, fejn gie ordnat li l-manteniment ghall-minuri jkun ta' Euro 130 fil-gimgha pagabbli lill-attrici mit-3 ta' Jannar 2011;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tal-10 ta' Marzu 2010 fl-ismijiet " Il-Pulizija vs A Y u Anthony Y";

Rat id-digriet tad-29 ta' Novembru 2011 fejn il-Qorti ordnat li b'effett immedjat l-kura u kustodja tal-minuri Donna tghaddi f'idejn il-missier, b'access favur l-omm li jkun konkordat mal-minuri; rat l-affidavit ta' Dunstan Vella prezentat mill-attrici u affidavit ulterjuri tal-attrici;

Rat ir-rapport tal-Perit Legali Dottor Ramona Frendo mahluf fl-10 ta' Dicembru 2013. Ir-rapport imsemmi jinkludi rassenja dettaljata tal-provi kollha mressqa mill-partijiet sew testimonjanzi orali kif ukoll provi dokumentarji u ghalhekk a skans ta' ripetizzjoni il-Qorti qed taghmel ampja referenza ghalihom u tikkonsidrhom bhala parti integrali mill-prezenti sentenza.

Rat in-nota tal-attrici tas-26 ta' Awwissu 2014, li magħha annettiet sentenza ta' annullament taz-zwieg tal-partijiet, mogħtija mit-Tribunal Ekklesjastiku tal-Prim Istanza tal-24 ta' Frar 2014, fejn iz-zwieg gie dikjarat null minhabba nuqqas ta' diskrezzjoni ta' gudizzju u inabilita' li jassumi l-obbligi taz-zwieg da parti tal-konvenut A Y; din is-sentenza giet ikkonfermata mit-Tribunal Regjonali tat-Tieni Istanza fi hdan il-Konferenza Episkopali Maltija b'sentenza tat-30 ta' Jannar 2015;

Rat id-digriet tal-Qorti tal-Appell tat-13 ta' April 2015, li biha ordnat lid-Direttur tar-Registru Pubbliku jirregistra l-imsemmija decizjoni skont ma jipprovdu l-Artikoli 23 u 24 tal-Att taz-Zwieg, Kap. 255;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-attrici pprezentata fis-7 ta' April 2016, u n-nota responsiva tal-konvenut pprezentata fl-20 ta' Settembru 2016;

Rat li l-kawza tinsab differita ghallum ghas-sentenza.

Rat l-atti kollha;

Ikkonsidrat.

Kif supra indikat, fil-mori tal-kawza z-zwieg tal-partijiet gie dikjarat null mit-Tribunal Ekklezjastiku liema annullament gie registrat fir-Registru Pubbliku b'ordni tal-Qorti tal-Appell tat-13 ta' April 2015. Irid ghalhekk qabel xejn jigi deciz x'inhuma x'konsegwenzi legali fuq il-mertu tal-kawza l-annullament taz-zwieg tal-partijiet fil-mori tal-kawza.

ZWIEG PUTATTIV WARA ANNULLAMENT – GURISPRUDENZA.

Ghalkemm kull sentenza li tiddikjara zwieg null tfisser li zwieg qatt ma kien hemm, inezistenti *ab initio*; mhux kull annullament igib l-istess effetti f'dak li jirrigwarda l-aspett patrimonjali li jirrigwarda koppja li z-zwieg taghha gie dikjarat null.

Artikolu 20 tal-Att dwar iz-Zwieg (Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta) jipprovdi illi:-

(1) Jekk żwieġ ikun dikjarat null l-effetti ta' żwieġ validu għandhom jitqiesu li kienu jeżistu, favur il-miżżewġin sakemm is-sentenza ta' nullità tkun saret res judicata meta l-miżżewġin ikunu żżewġu in bona fide.

(2) L-effetti ta' żwieġ validu jitqiesu li dejjem kienu jeżistu għal dak li jirrigwarda t-tfal li jitwieldu jew konċepiti matul żwieġ dikjarat null kif ukoll għal dak li

jirrigwarda tfal li jitwieldu qabel dak iż-żwieġ u li jkunu rikonoxxuti qabel ma tingħata s-sentenza ta' nullità.

(3) Jekk waħda biss mill-partijiet kienet in bona fide dawk leffetti japplikaw favur tagħha u favur l-ulied.

(4) Jekk ebda waħda mill-partijiet ma kienet in bona fide l-effetti ta' żwieġ validu għandhom japplikaw biss favur l-ulied li jitwieldu jew konċepiti matul iż-żwieġ dikjarat null.

(5) Minkejja kull disposizzjoni oħra, min mir-raġel jew il-mara jkun responsabbli għan-nullità taż-żwieġ, ikun obbligat iħallas manteniment lill-parti l-oħra li tkun in bona fide għal perijodu ta' ħames snin, liema obbligu jispiċċa jekk il-parti in bona fide tiżżewweġ matul dak iż-żmien.

Artikolu 23 tal-istess att jipprovdi illi

"Deċiżjoni li tkun saret eżekuttiva, mogħtija minn tribunal, u li tiddikjara n-nullità ta' żwieġ kattoliku għandha, meta parti waħda tkun domiċiljata Malta jew tkun ċittadin ta' Malta, u bla ħsara għad-disposizzjonijiet tal-artikolu 24, tiġi rikonoxxuta u mar-reġistrazzjoni tagħha skont l-imsemmi artikolu 24 ikollha effett daqslikieku kienet deċiżjoni minn qorti u li tkun saret res judicata"

Il-Buona Fede u l-Annullament taz-Zwieg.

Il-Qorti taghmel referenza ghall-kawza fl-ismijiet "**Stellini vs Tabone"** deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) fil-31 ta' Jannar 2008 (Citaz nru 2613/1998NC) fejn il-Qorti ghamlet interpretazzjoni dettaljata tal-artiklu appena citat:-

"Illi in tema legali jigi osservat li l-kuncett ta' zwieg putattiv gie introdott fis-sistema guridiku nostrali bl-Att numru XXXIV tas-sena 1981 li ssostitwixxa l-Artikolu 20 li kien vigenti dak iz-zmien; u dana bhala eccezzjoni ghall-principju li "quod nullum est, nullum producit effectum" u huwa primarjament intiz biex jikkawtela d-drittijiet tat-tfal li jkunu twieldu fiz-zwieg li sussegwentement jigi dikjarat null; izda mhux biss, ghax permezz ta' dan l-artikolu l-legislatur ried ukoll jikkawtela l-effetti civili tal-konjugi li jkunu, jew tal-konugi li jkun, in buona fede. L-iskop tal-legislatur f'dan ir-rigward jirrizulta car minn qari tad-disposizzjoni tal-ligi, u jsib konfort qawwi fid-diskussjonijiet li saru meta din l-

ligi kienet qed tigi diskussa fil-Parlament (Vide Parlamentary debates-Seduta numru 531 mizmuma 29 ta’ Lulju 1981).

- omissis -

.

Mill-premess jirrizulta car li l-Artikolu 20 ma jirrigwardax biss l-istatus tal-konjugi u ta’ uliedhom wara l-annullament taz-zwieg, izda jirrigwarda ukoll l-effetti civili patrimonjali tal-konjugi. Dan jirrizulta car ukoll mill-kontenut tas-sub inciz (5) li jimponi fuq il-konjugi li jkun responsabbli ghall-annullament taz-zwieg, l-obbligu li jmantni ghal perijodu kwinkwennali, lill-konjugi l-iehor li jkun in buona fede. Inoltre, “Quod lex voluit lex dixit”; u l-ligi tghid biss”effetti civili” minghajr distinzjoni u ghalhekk tapplika il-massima legali li “quod lex non distinguere nec non distinguere debemus”

Illi minn qari tad-disposizzjoni in disamina, jirrizulta manifest li l-kriterju, jew ahjar l-ingredjent principali sabiex jissussisti zwieg putattiv, <u>bejn il-konjugi</u>, huwa l-esistenza tal-buona fede da parti taz-zewg konjugi jew da parti ta’ wiehed biss. Fl-ewwel kaz l-effetti <u>patrimonjali</u> taz-zwieg civili “jitqiesu li kienu jezistu favur il-mizewgin sakemm is-sentenza ta’ nullita’ tkun saret ‘res judicata’...”, fil-waqt li fit-tieni kaz, dawn l-effetti jissussistu biss favur il-konjugi in buona fede.

Illi rigward l-fattur tal-buona fede tal-konjugi, l-awtur Taljan, **Francesco Gazzjoni** fit-trattat tieghu “**Manuale di Diritto Privato**” [Edizione X - 2003] fil-kummenti tieghu dwar “Il matrimonio putattivo” u l-ingredjenti tieghu, jghid : “Per quanto riguarda la buona fede, in questo caso essa equivale a ignoranza delle causa di invalidita’. L’ errore puo’ essere di fatto …di diritto … e puo’ anche essere teoricamente inescusabile. Secondo le regole generali la buona fede si presume e deve essere presente al momento della celebrazione del matrimonio [mala fides superveniens non nocet]. <u>Il dubbio circa l’ invalidita’ e’ sufficiente ad escludere la buona fede</u>.”

Illi fil-kaz in disamina l-mala fede da parti ta’ l-attrici tirrizulta cara u manifesta mill-kontenut tas-sentenza ta’ l-annullament, u senjatament mill-parti disposittiva. F’dan il-kaz, il-Prim’ Awla tal-Qorti Civili ddecidiet f’termini cari li z-zwieg kien null unikament minhabba l-fatt li l-attrici ssimulat il-kunsens bl-eskluzjoni posittiva ta’ wiehed mill-elementi essenzjali taz-zwieg, cioe’ l-att taz-zwieg u konsegwentement addebitat l-ispejjez kollha fuq l-istess attrici.

Fil-kawza appena citata l-Qorti osservat illi ghalkemm fis-sentenza tal-annullament ma hemmx dikjarazzjoni cara li l-attrici kienet in mala fede, dak li gie deciz fis-sentenza ta’ l-annullament jwassal b’mod esplicitu ghal mala fede tal-attrici. F’dik il-kawza l-annullament kien gie pronunzjat fuq il-caput nullitatis

kontemplat fil-paragrafu (f) tal-artikolu 19.[1] F’dan ir-rigward il-Qorti kellha dan xi tghid:-

“….il-mala fede ta’ l-attrici tohrog car, anke jekk mhux espressament dikjarat minn dik il-Qorti, mill-fatt li dina ngannat lill-konvenut meta esternament ghaddiet minn cerimonja ta zwieg, izda internament eskludiet li jsir l-att taz-zwieg. Dik il-Qorti qalet obiter li “jidher li meta hija tat il-kunsens taghha ghaz-zwieg [hija] kellha l-intenzjoni illi ccahhad lill-konvenut mill-att matrimonjali…………Illi in vista tal-premessi konsiderazzjonijiet, guridici u fattwali, il-Qorti hi tal-fehema li f’ dan il-kaz l-attrici ma tistax tinvoka favur taghha l-ezistenza tal-komunjoni ta’ l-akkwisti; izda dan, pero’ ma ghandux ikun ta’ ostakolu sabiex l-attrici tottjeni sehemha mill-gid akkwistat bil-hidma taz-zewg partijiet tul il-kors taz-zwieg.

Kaz iehor fejn fil-mori ta’ kawza ta ‘ separazzjoni personali iz-zwieg tal-partijiet gie dikjarat null, u ghalhekk kien fadal li tinghata decizzjoni fuq l-aspett patrimonjali kienu z-zewg kawzi tal-istess koppja decizi mill-Qorti tal-Appell fil-25 ta’ Novembru 2011 fl-ismijiet “ **Ernest Cilia vs Ale mart Ernest Cilia,** “ **Ale mart Ernest Cilia vs Ernest Cilia”**. F’dak il-kaz kien irrizulta illi ftit xhur qabel iz-zwieg, il-partijiet kienu xtraw bicca art fil-Wardija li fuqha bnew id-dar konjugali, gie ritenut li d-dar hi propjeta’ tat-tnejn fi kwoti ndaqs bejniethom, u l-Qorti ordnat li l-propjeta’ tinbiegh u r-rikavat jinqasam ugwalment bejniethom. Il-Qorti tal-Appell ikkonfermat d-decizjoni ta’ l-ewwel Qorti dwar id-dar matrimonjali. Saret ukoll divizzjoni tal-effetti mobbili, rigali tat-tieg, self, u djun kanonizzati b’sentenzi.

Fil-kawza fl-ismijiet “**Carmen Spiteri vs Renald Spiteri**” deciza mill-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) fil-21 ta’ Novembru 2014, Citazzjoni Numru 1393/2003 l-attrici pprocediet b’kawza ta’ separazzjoni personali kontra l-konvenut. Fil-pendenza tal-kawza b’sentenza tal-istess Qorti z-zwieg gie dikkjarat null ghal raguni imputabbli lir-ragel. Fis-sentenza tal-anullament gie stabbilit li z-zwieg kien null minhabba qerq adoperat mill-konvenut filwaqt li l-attrici kienet in ‘buona fede’. Il-Qorti kellha dan xi tghid dwar l-Artikolu 20 tal-kap 255 :

“ ….., u ghalhekk bis-sahha ta’ dak li jghid l-Artikolu 20(1) u (3), ghalkemm iz-zwieg taghhom gie dikjarat null, xorta wahda “l-effetti ta’ zwieg validu ghandhom jitqiesu li kienu jezistu” fil-konfront tal-attrici. Ghaldaqstant il-komunjoni tal-akkwisti li kienet tezisti matul iz-zwieg, ghalkemm giet terminata bl-annullament taz-zwieg, xorta wahda legalment ghandha tqis li kienet tezisti tul il-perijodu sad-

[1] “[f] jekk il-kunsens ta’ xi waħda mill-partijiet ikun inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta’ xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;”

data tal-annullament, u li ghada tezisti dwar dawk l-assi li l-partijiet akkwistaw matul iz-zwieg taghhom."

Kien hemm appell minn dik is-sentenza. Il-Qorti tal-Appell b'sentenza fl-ismijiet "**Carmen Spiteri vs Renald sive Renato Spiteri**" moghtija fil-11 ta' Marzu 2016 iddikjarat illi:-

"….l-effetti ta' dan iz-zwieg ghandhom jitqiesu validi biss fir-rigward tal-appellanti izda mhux tal-appellat peress li kienet biss l-appellanti li kienet in bona fede;…………ghal din il-Qorti ladarba z-zwieg kien null ab initio, l-effetti favur l-appellanti u kontra l-appellat ghandhom jitqiesu li bdew fid-data taz-zwieg."

Issier ukoll referenza ghal sentenza fl-ismijiet **Edward De Gaetano vs Johanna De Gaetano** (citaz nru 1578/2001) moghtija mill-Qorti tal-Appell fil-11 ta' Marzu 2016 fejn iddikjarat li skont l-interpretazzjoni taghha tal-Artikolu 20 tal-Kap. 255 il-konvenut appellat ghandu jitlef il-beneficcji kollha ta' dak li sar bil-hila tal-attrici appellanti.

"…………. li l-effetti ta' dan iz-zwieg ghandhom jitqiesu validi biss fir-rigward tal-appellanti izda mhux tal-appellat peress li kienet biss l-appellanti li kienet in buona fede".

Peress li z-zwieg gie annullat minhabba l-mala fede tar-ragel huwa tilef id-dritt li jgawdi mid-dhul tal-mara li kienet in buona fede.

F'sentenza ohra moghtija mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta' Settembru 2016 fl-ismijiet **"Perit Herbert De Bono vs Astrid Francione"** insibu s-segwenti konsiderazzjonijiet:-

"Hu imporY ghalhekk li jigi determinat jekk fil-kawza tal-annullament taz-zwieg kienx jezisti qerq ta' parti fil-konfront tal-parti l-ohra, jew jekk it-tnejn kienux in buona fede jew jekk it-tnejn kienux in mala fede. Dan ghaliex skont l-Artikolu 20 tal-Kap 255, **jekk iz-zewg partijiet ikunu in buona fede, il-komunjoni tal-akkwisti titqies illi kienet tezisti favur iz-zewg mizzewwgin sad-data li fiha s-sentenza ta' nullita` tkun saret res judicata;** jekk ebda waħda mill-partijiet ma kienet in buona fede, l-effetti ta' żwieġ validu għandhom japplikaw biss favur l-ulied li jitwieldu jew li gew konċepiti matul iz-zwieg u dawk li jitwieldu qabel dak iż-żwieġ u li jkunu rikonoxxuti qabel ma tingħata s-sentenza ta' nullità, filwaqt illi jekk parti wahda biss kienet in buona fede, allura l-effetti taz-zwieg validu jissussistu biss favur dak il-konjugi.

Fil-kaz in ezami dak li legalment jorbot lill-partijiet huwa dak li kien gie deciz fis-sentenza tal-annullament moghtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili u li ghaddiet

f'gudikat; zgur li mhux permess li jerghu jingiebu provi sabiex jigi deciz dak li llum huwa gudikat"

Fis-sentenza appena citata jinghad illi skond is-sentenza tal-annullament taz-zwieg, iz-zwieg kien irrizulta null ghal ragunijiet imputabbli lill-mara fosthom is-simulazzjoni kontemplata fil-paragrafu [f] tal-artikolu 19 tal-Att 255. Il-Qorti kompliet tghid illi ghalhekk mhux il-kaz li wara dak il-gudikat jerga jigi ezaminat mill-gdid min mill-partijiet kien jahti ghall-annullament taz-zwieg. -

"Jigi ribadit li dak li jghodd fil-ligi huwa dak li diga` gie deciz fil-kawza tal-annullament li saret gudikat. Fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet premessi din il-Qorti hi tal-fehma li, ladarba gie defenittivament deciz li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens matrimonjali l-konvenuta b'att pozittiv tal-volonta` taghha ssimulat dak il-kunsens, allura ……….. fil-konfront tal-attrici l-komunjoni tal-akkwisti kienet inezistenti ab initio…."

Il-Qorti kompliet tispjega illi f'dak il-kaz, peress li s-sentenza tal-annullament taz-zwieg deciza mill-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) stabbilit illi

"f'dan il-kas din il-Qorti, wara li ezaminat il-provi kollha prodotti, tirravvisa il-"caput nullitatis" kontemplat fl-ewwel parti tal-paragrafu (d) tal-Artikolu precitat, fil-konfront taz-zewg partijiet.(sottolinear tal-Qorti). Dan il-paragrafu jikkontempla bhala wahda mir-ragunijiet ghall-annullament taz-zwieg, il-kaz fejn "il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha.."

Stabbilit illi l-ebda wahda mill-partijiet ma kienet in bona fede japplika ghall-kaz odjerna **s-sub inciz 4 tal-Artikolu 20 tal-Kap. 255** li jipprovdi illi : " *Jekk ebda waħda mill-partijiet ma kienet in bona fide l-effetti ta' żwieġ validu għandhom japplikaw biss favur l-ulied li jitwieldu jew konċepiti matul iż-żwieġ dikjarat null."*

Isegwi ghalhekk illi l-ezercizzju ta' komputazzjoni li l-Qorti hi msejha li taghmel ser ikun ibbazat fuq il-binarju illi hadd mill-partijiet ma hu ser jibbenefika mill-effetti ta' zwieg validu. Dan jinnecessita ezercizzju fejn l-aspett patrimonjali ser jigi konsiderat daqs li kieku l-partijiet ma kienu qatt mizzewgin fejn kull parti ghandha dritt li tirkupra kull kontribuzzjoni li tkun ghamlet, fejn id-dhul ta' kull parti ma jigi fl-ebda mument konsidrat bhala dhul komuni taz-zewg partijiet izda biss dhul ta' dik il-parti li tkun iggeneratu."

Ikkunsidrat

Applikati l-konsiderazzjonijiet u l-gurisprudenza appena citata ghall-kawza odjerna l-Qorti ser qabel xejn tezamina s-sentenza tal-annullament taz-zwieg tal-partijiet sabiex tistabbilixxi jekk kienx hemm mala fede li wassal ghall-annullament taz-zwieg u f'kaz affermattiv jekk tali mala fede kenitx biss fuq naqa jew ohra; jew fuq it-tnejn jew fuq hadd minnhom.

Is-sentenza tal-annullament pronunzjata mit-Tribunal Ekklezzjastiku fid-29 ta' Novembru 2013 tinsab ezebita a fol. 1971 tal-process. Gie stabbilit mit-Tribunal Ekklezzjastiku is-segwenti:-

"134. Going by the description of the Psychological Expert of a narcissistic personality disorder (p. 205), the Acts offer enough elements to prove that Respondent showed this disorder from the beginning of ttre marriage. He was arrogant with his wife and he also ill treated her. He lacked empathy and was conceited with her. He felt entitled to be obeyed by her and as petitioner stated, wanted someone to dominate. If she objected to his demands, he would react with rage. Petitioner states that she started to fear him. What was important for him was that he was providing his wife with financial stability.

135. The Avoidant personality pattern is also shown early in the marriage. There was passive compliance and obedience in the courtship but once he was married, oppositional, demanding and negativistic behaviour was noticed.

136. The Expert also states that apart from the Narcissistic and Avoidant personality disorders, Respondent also suffers from significalt levels of Anxiety and delusional clinical syndromes. Such persons are frequently paranoid, belligerent, irrational and delusional. They tend to be hostile. Respondent clearly showed signs of these in the last stages of his marital cohabitation (p. 205).

137. The said Expert states that the condition of Respondent: seems to have existed prior to the marriage and at the moment of consent impairing Mr Y's cognitive and volitive faculties (p. 208). Taking this conclusion and confronting it with the evidence presented, one may reach moral certainty, that the Respondent, due to his disorder, lacked discretion ofjudgement regarding the essential obligations of marriage and also that he was not capable of assuming these obligations. The Defender of the Bond agrees that the Respondent was not capable of assuming his marital obligations although he did not agree that Respondent lacked due discretion. But a narcissistic personality disorder, considering the characteristic it entails, renders the subject unable to understand, in a critical manner, his marital obligations. Respondent in fact only gave importance to providing financial stability for his family whilst he showed no real interest in his wife and he lacked empathy towards her.

The Judges, therefore, after having carefully examined all the Acts of the case and the Animadversiones of the Deputy Defender of the Bond, considering that the conditions laid down in canon 1095 para. 3 have not been fulfilled, return an AFFIRMATTVE decision that this marriage is to be declared null on the grounds of inabiliy to assume the responsibilities of marriage on the part of Respondent. A Vetitum is to be imposed on Respondent.

Minn qari tas-sentenza tat-Tribunal Ekklezjastiku jirrizulta illi z-zwieg tal-partijiet gie annullat minhabba li gie stabbilit li fiz-zmien li l-partijiet resqu ghac-cerimonja taz-zwieg il-konvenut kien afflitt minn “narcissistic and avoidant personality disorders”. Gie stabbilit ukoll illi l-konvenut huwa afflitt minn livell gholi ta’ ansjeta’ u “delusional clinical syndromes” It-Tribunal Ekklezjastiku abbraccja l-konkluzzjoni milhuqa mill-espert imqabbad illi tali kondizzjonijiet tal-konvenut kienu gia’ jezistu minn qabel ma l-partijiet izzewgu. Iz-zwieg tal-partijiet gie ghalhekk dikjarat null ghaliex il-konvenut “lacked discretion of judgement regarding the essential obligations of marriage and also that he was not capable of assuming these obligations”.

It-Tribunal Ekklezjastiku tas-Sekonda Istanza fis-sentenza tieghu tal-4 ta’ Frar 2015 ikkonferma s-sentenza tal-Prim’ Istanza u ddikjara illi “There results sufficient evidence in the Acts to prove that at the time he contracted marriage with X, Respondent was suffering from a severe form of personality disorder, namely narcissisti-avoidant personality disorder, severe enough to impair not only Respondent’s cognitive and volitive faculties, but also his capacity for an intimate and personal relationship with anyone….”

Il-motivazzjoni ghall-annullament taz-zwieg tal-partijiet moghtija mit-Tribunal Ekklezzjastiku tinkwadra ruhha fid-dispost tal-Artikolu 19 (d) tal-Kap. 255 li jipprovdi illi zwieg huwa null:-

“jekk il-kunsens ta’ xi waħda mill-partijiet ikun vizjat b’difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b’anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;”

Kif rajna, ir-raguni ghall-annullament taz-zwieg taqa’ unikament fuq il-konvenut. Il-mard psikologiku u mentali li sa minn dak iz-zmien tac-cerimonja tat-tieg kien ibati minnhom il-konvenut ghamluwha impossibbli li jaghti kunsens validu ghall-kontrattazzjoni taz-zwieg. Il-kunsens tieghu kien vizzjat minhabba anomalija psikologika serja li ghamlitha impossibbli ghal konvenut li jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

Anomalija Psikologika Serja (Art 19 [d]) u l-Mala Fede.

Il-Qorti hi tal-fehma illi mhux kull min jinstab li kellu l-kunsens tieghu vizzjat necessarjament kien in mala fede meta ressaq ghac-cerimonja tat-tieg. Imkien fis-sentenza tal-annullament ma jinghad illi l-konvenut kien in mala fede jew li qarraq bl-attrici dwar ir-ragunijiet li waslu ghall-annullament taz-zwieg. Kienet tkun sitwazzjoni diversa kieku l-konkluzzjonijiet tat-Tribunal Ekklezzjastiku kienu ghal ragunijiet simili ghal dawk kontemplati fl-Artikolu 19 (1) (c) tal-Kap. 255.

Il-kuncett ta' mala fede u vicin hafna l-kuncett ta' qerq. Dwar il-kawzali ta' qerq kontemplat fl-artikolu 19(1)(c) tal-Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti tal-Appell fis-sentenza **Louis Agius vs Georgia Agius** deciza mill-Qorti tal-Appell fid-19 ta' Ottubru 1988 kellha dan xi tghid:-

"Hu ovvju li hawn qeghdin fil-kamp ta' 'moral substitution' u kif spjegat mill-awturi (Ara Wrenn L. "Annullment" p 82 et seq.) din tissussisti "when the quality is (I) an inherent property of the person and not some isolated past action; (II) present at the time of the wedding; (III) grave either objectively or subjectively; (IV) unknown to the other party; (V) fraudulently concealed for the purpose of obtaining marital consent. Lastly the quality must provoke a crisis on discovery; otherwise the presumption would be that the error was not in fact subsYal."

Din is-sentenza giet iccitata b'approvazzjoni fil-kawza **Stephen Sciberras vs Av. Dr. Francesco Depasquale et. noe** deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fid-9 ta' Dicembru 2002, fejn inghad hekk:-

"Dan l-insenjament segwa dak tat-Tribunal Ekklezjastiku fil-proceduri bejn l-stess koppja. Cionostante anke jekk l-Att taz-Zwieg [Kap. 255] iddivorzja ghal kollox il-process civili dwar l-annullament mill-process kanoniku, eppure l-istess insenjament tad-dritt kanoniku ma jistax jigi skartat ghal kollox;" Fix-xoghol tieghu "**Il Dolo nel Matrimonio Canonico**" , **Nikolaus Schoch** jispjega illi id-dottrina dwar il-qerq u l-kunsens fiz-zwieg kanoniku tmur lura ghal kanonistika medjevali. Jiddefinixxi l-elementi tad-"dolo vizio" bhala "la deliberata voluntas, la malafede e l'azione esterna del deceptor come il suo elemento oggettivo." [Antonianum, 73/1 (1998) p.194-197 (Pontificia Universita' Antonianum).]

Il-mala fede, bhal qerq, ma tistax tigi prezunta izda trid tigi ppruvata. L-attrici ma gabet l-ebda prova li l-konvenut kien in mala fede. Il-fatt li jinstab li xi hadd mill-partijiet kien qed isofri minn "anomalija psikologika serja" ma jsegwiex li dik il-parti kienet in mala fede fit-termini tal-Artikolu 20 tal-Kap. 255. Tenut kont illi ma tirrizultax il-mala fede la fuq l-attrici u lanqas fuq il-konvenut, huwa applikabbli l-Artikolu 20 (1) li jipprovdi illi:-

.

"(1) Jekk żwieġ ikun dikjarat null l-effetti ta' żwieġ validu għandhom jitqiesu li kienu jeżistu, favur il-miżżewġin sakemm is-sentenza ta' nullità tkun saret *res judicata* meta l-miżżewġin ikunu żżewġu in *bona fide*."

Una volta qed jigi deciz illi meta l-partijiet izzewgu hadd minnhom ma kien in mala fede meta resaq ghac-cerimonja tat-tieg, il-Qorti ser tikkonsidra illi bejn il-partijiet, ghalkemm zwieg validu ma kienx hemm, b'applikazzjoni tal-Artikolu 20 (1) tal-Kap 255 jissussistu l-effetti ta' zwieg validu favur iz-zewg partijiet mill-jum tac-cerimonja tat-tieg sal-jum li fih is-sentenza tal-annullament saret res judicata. Isegwi ghalhekk illi ghalkemm zwieg ma kienx hemm ab initio, il-likwidazzjoni u divizzjoni tal-assi ser issegwi id-disposizzjonijiet li jirregolaw il-komunjoni tal-akkwisti ta' bejn konjugi fi zwieg validu b'dan illi tali komunjoni ser jigi kkonsidrat li kienet fis-sehh sal-jum li fih is-sentenza tal-annullament taz-zwieg saret res judicata.

L-Effetti ta' Zwieg Validu – Artikolu 20 (1) Kap. 255.

Gialadarba qed jigi deciz li nonostante l-annullament taz-zwieg hemm l-effetti ta' zwieg validu favur iz-zewg partijiet sal-jum li z-zwieg gie dikjarat null, isegwi illi ghall-finijiet tar-rizoluzzjoni tal-vertenza li tirrigwarda l-aspett patrimonjali, il-Qorti ser tikkonsidra illi bejn il-partijiet kien jissussisti r-regim tal-komunjoni tal-akkwisti putattiva taht il-kappa ta' "Zwieg Putattiv".

Htija ghat-Tkissir taz-Zwieg Putattiv.

Fir-rapport peritali il-Perit Legali taghmel diversi konsiderazzjonijiet dwar min mill-partijiet kien jahti ghat-tkissir taz-zwieg. Dan naturalment ghall-finijiet ukoll li jigi deciz il-konsegwenzi legali fuq l-aspett patrimonjali tal-vertenza tenut kont illi htija o meno ghat-tkissir ta' zwieg jista' jwassal ghall-komminazzjoni ta' sanzjonijiet kontemplati fl-Artikolu 48 tal-Kap. 16.

L-attrici allegat illi l-konvenut huwa hati ta' sevizzi, eccessi, minacci, thedded u ingurji gravi. Il-konvenut min-naha tieghu jallega li l-attrici rrendiet ruhha hatja ta' adulterju kontinwat, eccessi, sevizzi u ingurji gravi.

Il-Qorti, filwaqt li taghmel referenza ghall-provi kollha mressqa quddiem il-Perit Legali, tadotta l-konkluzzjoni tal-Perit Legali dwar it-tifrik taz-zwieg u tiddikjara illi z-zewg partijiet huma hatja ta' ingurji gravi fil-konfront ta' xulxin. Il-Qorti ssib lill-konvenut hati wkoll ta' vjolenza fil-konfront tal-attrici.

Oltre minn dan, hemm l-akkuza tal-konvenut li l-attrici ikkommettiet adulterju. Xhud tal-istess attrici, Dr Konrad Zammit, xhed dwar meta l-konvenut kien agixxa b'mod agitat u ssemma xi attentat ta' suwicidju. Xhed hekk: "Fl-incident

meta A kien agitat, hu kien hareg fil-gallarija,u ssemma xi attentat ta' suwicidju. Ic-cirkostanzi kienu illi X kienet stqarret ma' zewgha f'dak iz-zmien illi hija kellha lil xi hadd iehor. Nafu dan ghax qaltli X." L-attrici stess ammettiet f'dawn il-proceduri illi hija kellha relazzjonijiet intimi ma' haddiehor tant li kellha tarbija minn haddiehor.

Gie kostantement ritenut mill-Qrati taghna illi "l-adulterju dejjem kien meqjus bhala l-kawzali l-aktar gravi illi ghaliha l-Qorti tawtorizza s-separazzjoni personali". (Vol XXXVII-parti ii, pagna 693). (ara ukoll "**Josephine Anne Edwards vs Avukat Dottor Joseph Xuereb noe**" Prim' Awla – 22.02.1961; "**Nancy Magro v. Karmenu Magro**" - Appell Superjuiri - 27.06.2014; "**Rita Schembri et vs Joseph Schembri**" – Appell Superjuri - 24.06.2016)

Bis-sahha tal-emenda introdotta bl-Att XXI ta' 1993 ghall-Artikoli 51 u 52 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta l-adulterju u l-abbandun sodisfacentement ippruvati jwasslu ghas-sanzjonijiet kontemplati fl-Artikolu 48 filwaqt li ragunijiet ohra ghat-tkissir taz-zwieg il-ligi thalli l-applikazzjoni tas-sanzjonijiet diskrezzjonali.

Il-Qorti ghalhekk qed tiddeciedi illi l-attrici ikkommettiet adulterju u tikkommina fil-konfront taghha s-sanzjonijiet u l-penalitajiet kollha kontemplati fl-artikolu 48 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta'Malta u dan b'effett minn Mejju 2004.

Dwar il-konvenut il-Qorti qed tikkonsidra in-nuqqasijiet tieghu ta' gravita' kbira illi wkoll ikkontribwew bi shih ghat-tkissir. Fil-fehma tal-Qorti tant in-nuqqasijiet tal-konvenut huma serji illi jissuperaw bil-bosta fil-gravita' taghhom meta komparati ma' abbandun li jgib ukoll is-sanzjoni awtomatika similment bhal-adulterju.

In tema intqal illi "L-minaccji jistghu jkunu verbali jew reali u materjali. …….. jekk ikunu tali illi jirrivestu azzjoni, u min jaghmilhom jidher li huwa kapaci, allura indubbjament jiffurmaw motiv ta' separazzjoni." "Certi fatti, kliem u modi ta' azzjoni jew atteggjamenti illi jistghu jirendu l-hajja komuni insopportabbli, huma ritenuti mid-dottrina bhala sevizzi." [2] Gie wkoll dikjarat illi "B'ligi, l-applikazzjoni ta' dawk id-dekadenzi, tal-konjugi mid-drittijiet taghom kontra xulxin bhala effett tal-pronuncja ta' separazzjoni personali bejniethom,"in toto" jew in parti, hi fakoltattiva ghall-Qorti, jekk id-domanda ghas-separazzjoni tkun radikata fuq il-mottiv ta' eccessi, sevizzji, minacci u inguji gravi. U allura jiddependi mid-diskrezzjoni taghha jekk tapplikax jew le dawk id-dekadenzi fil-kaz partikolari".[3]

[2] "Maria Mifsud vs. Vincenzo Mifsud" – PA - 30.06.1961
[3] "Carmela Falzon vs Paolo Falzon" – Appell - 17.04.1959

Ghaldaqstant qed tikkommina fil-konfront tal-konvenut b'effett mill-24 ta' Awissu 2004, id-data meta skattat is-separazzjoni de facto ta' bejn il-partijiet.

Divizzjoni tal-Assi tal-Komunjoni tal-Akkwisti Putattiva.

Fiz-zmien li gie pprezentat ir-rapport tal-Perit Legali fis-7 ta' Novembru 2012 (fol. 1759) l-assi appartenenti l-komunjoni tal-akkwisti kienu s-segwenti:-

1. Id-Dar Matrimonjali.

Fiz-zmien tar-rapport dan l-immobbli kien ghadu jappartjeni lill-partijiet f'sehem indaqs bejniethom peress illi kienu xtrawh matul iz-zwieg in forza ta' kuntratt ippubblikat fl-14 ta' Gunju 1995. Sussegwenti ghar-rapport tal-Perit Legali l-partijiet bieghu id-dar matrimonjali in forza ta' kuntratt ippublikat fis-7 ta' Dicembru 2012 in atti Nutar Dr Dorianne Arapa.[4] Jirrizulta illi mir-rikavat tal-bejgh thallas id-dejn kollu dovut lil Bank of Valletta plc kif ukoll lil Gasan Mamo plc. Ir-rimanenti tar-rikavat inqasam ugwalment bejniethom. Peress li hadd mill-partijiet ma semma xejn dwar il-mobbli li kienu fid-dar matrimonjali qabel inbieghet, il-Qorti qed tikkonsidra illi l-partijiet lahqu wkoll ftehim dwar id-divizzjoni tal-istess u li ghalhekk mhux mehtieg gudizzju fir-rigward. Il-Qorti qed tqis ukoll illi l-ftehim milhuq bejn il-partijiet kien inkorporat fih ftehim bejn il-partijiet rigward il-kontribuzzjonijiet li kull wiehed u wahda minnhom ghamlu separatament fir-rigward tas-self.

2. Vetturi.

Skond l-attrici[5] l-partijiet waslu fi ftehim dwar il-vettura Jaguar, fis-sens illi giet assenjata lill-konvenut u hallas lill-attrici sehemha mill-istess. Fl-istess hin qed titlob il-bejgh bis-subbasta taz-zewg vetturi l-ohra. In mankanza ta' prova konkreta li verament intlahaq ftehim dwar il-vettura Jaguar il-Qorti qed tikkonsidra illi l-vetturi (1) Jaguar X Type nru JBF 331; (2) Toyota Lite Ace Van nru FBG 063u (3) Ford Escort nru JAE 645 jiffurmaw parti mill-assi tal-komunjoni tal-akkwisti putativa u konsegwentement qed tordna illi ghandhom jinbieghu taht l-awtorita' tal-Qorti u r-rikavat jinqasam bejn il-partijiet. Kwalunkwe arretrati ta' licenzji jew multi relatati mal-vetturi Ford Escort u Toyota ghandhom jithallsu esklussivament mill-konvenut filwaqt li kwalunkwe arretrati ta' licenzji jew multi relatati mal-vettura Jaguar ghandhom jithallsu esklussivament mill-attrici.

---

[4] Fol. 2032

[5] Ara n-nota ta' osservazzjonijiet tal-attrici a fol. 2029.

Fir-rigward tal-vettura Tata Safari numru DBF 847 il-Qorti taqbel mar-rakkomandazzjoni fir-rigward maghmula mill-Perit Legali.[6] Din il-vettura qatt ma kienet fuq isem il-konvenut. Ghalhekk ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi hija proprjeta' ta' oht il-konvenut, Marika Cuschieri. Il-Qorti ma tistax f'dawn il-proceduri tordna l-bejgh ta' vettura li qeghda fuq isem terza persuna u li ma hiex parti f'dawn il-proceduri.

Inoltre mhux il-kaz li l-Qorti tordna lill-konvenut ihallas lill-attrici nofs il-valur tal-vettura de quo in vista tal-fatt illi jirrizulta li l-vettura inxtrat minn flus generati esklussivament mill-hidma tal-konvenut filwaqt li l-Qorti qed tordna d-dekadenza fil-konfront tal-attrici sa minn Mejju tas-sena 2004.

3. **Zewg Zwiemel**.

Il-Qorti taqbel mar-rakkomandazzjonijiet maghmula mill-Perit Legali fir-rigward[7]. Ghaldaqstant filwaqt li qed tassenja lill-attrici sehem il-konvenut miz-ziemel 'Connor'; tordna lill-attrici thallas lill-konvenut is-somma ta' tlett mija u disgha u erbghin ewro u wiehed u erbghin centezmu (€349.41) b'kumpens ghal sehemu. Fir-rigward taz-ziemel 'Sandi Phala' jirrizulta li dan inbiegh mill-konvenut. L-attrici tikkontendi li z-ziemel kien inxtara fis-sena 2003 ghas-somma ta' hamest elef liri Maltin (Lm5,000) u l-konvenut kien bieghu lil certu Raymond Briffa fis-sena 2005 izda ma jirrizultax ghal-liema prezz inbiegh. L-attrici qed tippretendi nofs l-ammont tal-valur tieghu. Il-konvenut baqa' qatt ma kkontesta l-valur ta' dan iz-ziemel kif moghti mill-attrici u ghalhekk il-Qorti qed tordna lill-konvenut ihallas lill-attrici s-somma ta' hamest elef, tmien mija u tlieta u ghoxrien ewro u hamsa u erbghin centezmu (€5,823.45).

4. **Kontijiet Bankarji**.

Tenut kont illi id-dekadenza reciproka li l-Qorti qed tordna fil-konfront taz-zewg partijiet, tordna illi l-kontijiet intestati f'isem l-attrici ghandhom jigu lilha assenjati filwaqt li l-kontijiet intestati f'isem il-konvenut ghandhom jigu assenjati lill-konvenut.

5. **Hwienet u Negozju**.

Il-Qorti taqbel mal-konsiderazzjonijiet u konkluzzjonijiet maghmula mill-Perit Legali fir-rigward tal-kirja tal-hanut "The Champ", San Giljan li qed tadotthom u ghalhekk jaghmlu parti minn dan il-gudikat. Konsegwentement qed tiddeciedi u tiddikjara illi sew il-kirja kif ukoll l-avvjament tal-hanut 'The Champ', 65, St George's Road, San Giljan, jappartjenu fl-intier taghhom lill-komunjoni tal-

[6] Fol. 1906
[7] Fol. 1908

akkwisti putativa tal-partijiet. Tenut kont illi sa minn Mejju 2004 l-attrici ma kellha x'taqsam xejn fit-tmexxija jew hidma f'dan il-hanut, il-Qorti qed tiddikjara illi l-attrici m'ghandiex dritt tippartecipa mid-dhul li l-konvenut ghamel minn dan il-hanut bil-hidma tieghu esklussiva.

Il-Perit Legali gustament waslet ghall-konkluzzjoni illi nonostante d-dekadenza minn Mejju 2004 da parti tal-attrici, hija xorta ghandha nofs sehem indiviz tal-valur tal-kirja u l-valur tal-avvjament ta' dan il-hanut.

Fin-nota ta' osservazzjonijiet tieghu il-konvenut jissottometti li ma saret l-ebda talba biex issir valutazzjoni tal-avvjament u sabiex tigi likwidata minn espert. Dan apparti l-fatt li meta l-attrici telqghet bit-tfal l-bniet, il-konvenut tkisser, in-negozju mar lura li spicca lanqas baqa' puntwali fil-hlas tal-kera u s-sid kienet ser tiehu lura il-fond. Dan iffisser, skont il-konvenut li l-valur tal-avvjament sfuma fix-xejn. Il-Perit Legali mill-banda l-ohra irrakkomandat illi ssir il-valutazzjoni tal-kirja u tal-avvjament tenut kont ir-rizultanzi processwali u d-decizzjoni tal-Qorti fir-rigward.

Jirrizulta mill-atti ili din il-Qorti diversament presjeduta kienet innominat bhala Perit Komputista lis-Sur Paul Bezzina b'digriet tal-24 ta' Ottubru 2006 (fol. 240).

Ghaldaqstant il-Qorti f'dan l-istadju ma hiex ser tippronunzja ruhha dwar dan il-valur kummercjali tal-kirja u tal-avvjament, tenut kont li ghandha bzonn il-parir tal-espert komputista.

L-inkarigu tal-perit komputista f'dan l-istadju ser ikun ferm ristrett minn dak li inghata precedentement minn din il-Qorti diversament presjeduta in kwantu qed jigi hawn deciz li l-attrici m'ghandiex dritt tippartecipa fid-dhul li l-konvenut kellu minn dan il-hanut minn Mejju 2004 'il quddiem.

Negozji Ohra.

Fir-rigward ta' negozji ohra li fetah il-konvenut matul iz-zwieg mal-attrici, jirrizulta illi dawn infethu u bdew jigu gestiti wara s-separazzjoni de facto tal-partijiet u wara d-data ta' Mejju 2004, id-data li din il-Qorti qed tiddeciedi li ghandha tittiehed in konsiderazzjoni ghall-finijiet tad-dekadenza li permezz tal-prezenti qed tigi komminata kontra l-attrici.

Saret referenza mill-attrici ghall-kawza "X Y vs A Y et" (citaz nru 633/2008JZM) fejn l-attrici qed tattakka t-trasferiment tal-kirja tal-hanut 'The Champs'. Il-kawza giet deciza fid-29 ta' Novembru 2016 izda minnha gie interpost appell.

L-attrici irrilevat fin-nota ta' sottomissjonijiet taghha illi l-konvenut ghamel minn kollox sabiex icahhadha minn sehemha ta' dan in-negozju, li kif rajna jappartjeni l-komunjoni putattiva tal-partijiet. B'sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tal-10 ta' Marzu 2010 fl-ismijiet 'Il-Pulizija vs A Y u Antoine Y' (Appell Kriminali 94/2009) l-imputati (il-konvenut u huh) gew misjuba hatja ta' dikjarazzjoni falza taht l-Artikolu 188 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta billi l-konvenut kien iddikjara li kien separat meta ttrasferixxa il-permess tal-hanut 'The Champs Pastizzerija' f'San Giljan fuq huh Antoine Y.

Ulied il-Partijiet.

Dwar kura u kustodja, access u manteniment tat-tfal tal-partijiet ma ghadx hemm lok ghall-provvediment fuq din it-talba. It-tfal illum huma t-tlieta maggorenni.

DECIDE.

Ghal dawn il-motivi taqta' u tiddeciedi l-kawza billi-

1. Tilqa' l-ewwel talba in parte billi tiddikjara illi ghat-tkissir taz-zwieg putattiv tal-partijiet kienu jahtu iz-zewg partijiet, l-attrici minhabba relazzjoni intima li kellha ma' haddiehor meta l-partijiet kienu ghadhom jghixu flimkien; filwqt li l-konvenut huwa responsabbli ghal sevizz, eccessi, minacci, theddid u ingurji gravi fil-konfront ta' martu. Il-Qorti qed tistabbilixxi l-15 ta' Mejju 2004 bhala d-data li fiha l-attrici irrendiet ruhha responsabbli ghat-tkissir taz-zwieg putattiv filwaqt li tistabbilixxi l-15 ta' Awissu 2004 bhala d-data li fiha l-konvenut irrenda ruhhu responsabbli ghat-tkissir taz-zwieg putattiv tal-partijiet.

2. Tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tat-tieni u t-tielet talba attrici in kwantu ulied il-partijiet illum ma ghadhomx minuri u ma rrizultax li xi hadd minnhom qed jistudja full-time.

3. Tilqa' r-raba' talba attrici, tiddikjara xolta l-komunjoni tal-akkwisti putattiva tal-partijiet u tordna l-likwidazzjoni u l-qsim tal-istess bil-mod kif deciz aktar 'il fuq that l-intestatura : **Divizjoni tal-Assi tal-Komunjoni tal-Akkwisti Putattiva**.

Inoltre tiddeciedi kif gej:-

i) Il-kirja tal-fond "The Champ", Triq San Gorg, San Giljan, kif ukoll il-permessi u l-avvjament in konnessjoni mal-hwienet ghandhom jigu assenjati lill-konvenut b'dan illi l-valur tal-kirja u avvjament ghandhom jigu valutati minn Perit Komputista.

ii) Tassenja lil kull parti l-beni mobbli illi jinsabu fil-pussess tieghu jew taghha.

iii) Tassenja l-kont bankarju ma' Bank of Valletta plc bin-numru 40018615502 lill-attrici.

iv) Tichad ir-raba talba peress li ma hiex necessarja.

v) Tilqa' l-hames talba b'dan illi l-attrici qed tigi assenjata l-assi parafernali taghha indikati a fol. 25 tal-process flimkien man-nota guramentata bl-eccezzjoni ta' dawk l-oggetti hemm indikati bhala appartenenti lill-ulied il-partijiet li ghandhom jigu assenjati lilhom.

vi) Tichad is-sitt talba attrici peress li l-mertu ezawrit konsegwenti ghall-bejgh tad-dar matrimonjali fil-mori.

vii) Tilqa' s-seba talba attrici in parte u tordna illi ghandhom jigu komminati fil-konfront taz-zewg partijiet il-penalitajiet u s-sanzjonijiet kollha kontemplati fl-artikolu 48 tal-Kap. 16, fil-kaz tal-attrici mill-15 ta' Mejju 2004 u fil-kaz tal-konvenut mill-15 ta' Awwissu 2004.

Bl-ispejjez bin-nofs bejn il-partijiet.

Imhallef **Deputat Registratur**